

Rijksoverheid

Scenario Covid-19

Realistic Case

Resultaten Interdepartementale
scenariosessie i.s.m. Landelijk Operationeel
Coördinatie Centrum

*Disclaimer, deze presentatie is een ruwe weergave van de actuele
stand van zaken van uitwerkingen.*

Datum : 28 februari 2020

Werkwijze

- > LOCC heeft intern een realistische case scenario voorbereid voor interdepartementale scenario sessie op donderdag 27-02-2020
- > NCC heeft departementen en 2 vertegenwoordigers VR uitgenodigd voor scenario sessie
- > Sessie heeft plaatsgevonden met 12 departementen en 2 VR's, gefaciliteerd door NCC en LOCC
- > Tijdens sessie is voorbereid scenario gebruikt om interdepartementale discussie gestructureerd te laten verlopen, scenario is 'getoetst' en aangevuld

Proces op hoofdlijnen

Conclusies

- > Realistic case scenario gaat uit van (effecten van):
  - Totaal 500 besmettingen, verspreid in NL
  - 1.280 personen in quarantaine (waarvan 1.000 thuis, 280 door zorg van overheid)
- > Conclusie interdepartementale sessie -> dit kan Nederland niet aan zonder richtinggevende besluiten vanuit rijkscrisisstructuur.

Conclusies

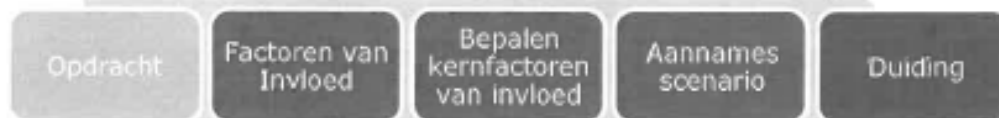
- > **Realistic case scenario** gaat uit van (effecten van):
  - Totaal 500 besmettingen, verspreid in NL
  - 1.280 personen in quarantaine (waarvan 1.000 thuis, 280 door zorg van overheid)
- > **Conclusie interdepartementale sessie** -> dit kan Nederland niet aan zonder richtinggevende besluiten vanuit rijkscrisisstructuur.

Analyse opdracht

- > Focus op maatschappelijke onrust -> brede groep departementen uitgenodigd
- > Blik 4 weken vooruit
- > Restraints:
  - 1 interdepartementale sessie van 4 uur
  - Specialisten vanuit departementen

OMROEP
BRABANT

Werkwijze

- > LOCC stelt, conform eigen standaard werkwijze, voorbereidend scenario op
- > In interdepartementale sessie dient dit scenario ter structurering van de discussie over
  - Betekenisgeving
  - Benodigde maatregelen en capaciteiten
  - Knelpunten
  - Eigenaarschap
- > HLOCC brengt resultaten scenario sessie in bij IAO
- > LOCC koppelt resultaten scenario terug, na IAO, in het Landelijk operationeel beeld

Clustering en weging Factoren van invloed

Factor	Onzekerheid	Impact	Onbeheersbaarheid
Schaarste 1 ^e levensbehoeften, PBM, medicatie	Laag	Hoog	Hoog
Schaarste quarantaine en isolatiefaciliteiten	Laag	Hoog	Hoog
Maatschappelijke onrust	Laag	Hoog	Hoog
Economische gevolgen	Hoog	Hoog	Hoog
Evenementen	Laag	Hoog	Laag
Coïncidenties	Hoog	Hoog	Hoog
Onrust bij beroepsgroepen	Midden	Hoog	Hoog
Onderschatting OOV effecten door politiek en bestuur	Laag	Hoog	Hoog
Desinformatie	Laag	Hoog	Hoog
Afsluiting van gebieden en grenzen	Midden	Hoog	Hoog

OMROEP
BRABANT

Drijvende krachten scenario

- > **Drijvende krachten bepaald op basis van de weging**
  - Onzekerheid = mate van onzekerheid of de factor zich ook daadwerkelijk (op die manier) gaat voordoen
  - Impact = mate van impact op het verloop van het scenario
  - Onbeheersbaarheid = mate waarin betreffende factor niet door maatregelen gemitigeerd kan worden
- > **Voor dit scenario zijn dit:**
  - Schaarste 1^e levensbehoeften, PBM, medicatie
  - Schaarste quarantaine en isolatiefaciliteiten
  - Maatschappelijke onrust
  - Economische gevolgen
  - Onderschatting OOV effecten door politiek en bestuur
  - Desinformatie
  - Afsluiting gebieden en grenzen

Aannames voor scenario

- > Aannames gedaan voor realistic case (RC)
  - Corona in Nederland (6 tot 500 besmette personen)
  - Tijdshorizon 4 weken vanaf 26-02-2020
  - Er is sprake van coïncidentie met 'reguliere' griep epidemie
  - Wettelijk kader (Wpg en WVR) van toepassing
- > Scenario gericht op Corona, 'standaard drivers LOCC' niet meegenomen, dat wil zeggen:
  - Evenementen
  - Andere incidenten
  - Meteo

Factor van Invloed

Schaarste PBM's, primaire levensbehoeften, medicatie

Schaarste quarantaine, isolatie faciliteiten

Maatschappelijke onrust

Aanname RC

Er zijn zes positief geteste personen in NL in de eerste week. Daarna neemt dit aantal exponentieel toe. Het aantal groeit tot 500 personen binnen vier weken. Deze personen zijn verspreid over NL.

In NL is daadwerkelijk schaarste in PBM's ontstaan.

Er ontstaat hamstergedrag ten gevolge van angst voor schaarste.

Er ontstaat op sommige groepen medicatie te korten als gevolg van de aanlevering en situatie in China.

Er vindt op grote schaal thuisquarantaine plaats. Hierdoor is er een tekort aan monitoring personeel ten behoeve van de thuisquarantaine.

Ook is er schaarste op het gebied van isolatie capaciteit in de ziekenhuizen.

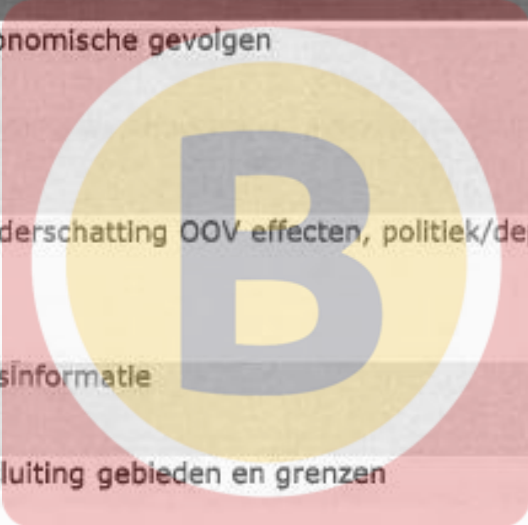
Er vinden vormen van polarisatie en stigmatisering.

Er ontstaat angst en onrust onder de bevolking. Mensen worden bedreigd.

Lokaal vinden schermutselingen en bedreigingen plaats. Ook in Social media worden mensen bedreigd.

Factor van Invloed	Aanname RC
Economische gevolgen	Er is economische schade. Prijzen gaan omhoog en sommige goederen stromen verminderen. Diverse bedrijfstakken ondervinden hier direct de gevolgen van. Er wordt een beroep op de overheid gedaan voor compenserende maatregelen.
Onderschatting OOV effecten, politiek/departementaal/bestuurlijk	Er worden geen eenduidige bestuurlijke uitgangspunten gesteld. De opschaling is niet eenduidig, zowel verticaal als horizontaal. Er vinden kringverwijzingen over verantwoordelijkheden plaats.
Desinformatie	Er is sprake van desinformatie die door diverse bronnen wordt verspreid. Informatie wordt niet gevalideerd.
Afsluiting gebieden en grenzen	Er is een tweedeling in grote steden en plattelandsgebieden. Beheerders van samenscholingsgebouwen sluiten op eigen initiatief. Er vinden repatriëringen van Nederlanders uit risicogebieden plaats door het uitvallen van commerciële vervoerders. Op basis van internationale afspraken is het niet mogelijk om vervoersstromen binnen EU te blokkeren

OMROEP
BRABANT

	Realistic	Wat betekent dit	Maatregelen	Capaciteiten	Knelpunten	Eigenaren
Schaarste PBM's, primaire levensbehoeften, medicatie	<p>1. Er zijn zes positief geteste personen in NL in de eerste week. Daarna neemt dit aantal exponentieel toe. Het aantal groeit tot 500 personen binnen vier weken. Deze personen zijn verspreid over NL. In NL is daadwerkelijk schaarste in PBM's ontstaan.</p> <p>2. Er ontstaat hamstergedrag ten gevolge van angst voor schaarste.</p> <p>3. Er ontstaat op sommige groepen medicatie te korten als gevolg van de aanlevering en situatie in China.</p>	<p>1. Er ontstaat een run op PBM en de markt is verstoort. Schaarste wordt een verdienmodel en er ontstaat een zwarte markt. Deze schaarste en ondeskundig gebruik leidt tot extra besmettingen. Aanbod van PBM zijn ondermaats en/of afgekeurd.</p> <p>2. Er ontstaat een run op houdbare levensmiddelen in de supermarkten, maar geen schaarste.</p> <p>3. Er ontstaat schaarste op het gebied van sommige antibiotica en medicatie ter bestrijding van TBC plaatsvindt. De bestrijding bacteriële infectieziekten wordt bemoeilijkt.</p>	<p>1. communicatie richting burger rondom (verkeerd) gebruik PBM.</p> <p>2. Bepalen wie primaire gebruikers zijn van PBM en op basis hiervan prioriteren voorraad.</p> <p>3. Aanleggen strategische voorraden t.b.v. onder 1 vast te stellen primaire gebruikers.</p> <p>4. Communicatie buyer beware zwarte markt.</p> <p>5. Communicatie met branche afstemmen t.a.v. hamstergedrag "er is voldoende" inventarisatie tekorten en onderzoek aanbod en (EU) afspraken schaarste verdeling en procurement.</p>	<p>1. NKC in gezamenlijkheid met departementen. GGD/ veiligheidsregios Rode Kruis Omroepen, media Incl. regionaal</p> <p>a. Expertise rondom PBM</p> <p>b. Expertise inkoop, beheer en logistiek</p> <p>c. zie 1 en branche</p> <p>d. Communicatie (Rijks)overheid en branche</p> <p>e. Expertise VWS en apothekers medicijnenbranch</p> <p>e. DG Echo EU-DG Sante EU</p>	<p>1. Diversiteit in partijen en hun belangen. Tegenstrijdige berichtgeving, niet afgestemde berichtgeving. Tijd temp in relatie met omgevingsbeeld.</p> <p>a. (zelfbenoemde) deskundigen met verschillende en mogelijke commerciële belangen en gebruiksadviezen.</p> <p>Verschillen in internationale benaderingen en gebruik. Vertrouwen van publiek in de boodschappen/wantrouwen.</p> <p>b. Regelgeving inkoop Schaarste en verstoring van de (internationale)markt</p> <p>c. Publieksvertrouwen</p> <p>d. In de (Social)Media uitvergroten van Incidentele tekorten en hamstergedrag</p> <p>e. Internationale samenwerking en verdeling</p> <p>Geen alternatieve productiemogelijkheden</p> <p>Certificering</p>	<p>1. NKC VWS functionele kolom Burg. en Vz's algemene kolom</p> <p>a. RIVM-CIB Verantwoordelijk ministers (Venj/VWS/ SZW en EZK</p> <p>b. Marktpartijen, WHO/EU en EZK/VWS</p> <p>c. Zie 1 en branche</p> <p>d. Zie 1 en branche</p> <p>e. VWS en EU</p>

Driver	Aanname realistic case	Wat betekent dit	Maatregelen	Capaciteiten	Knelpunten	Eigenaren
Schaarste quarantaine, isolatie faciliteiten	<p>1. Er vindt op grote schaal thuisquarantaine plaats. Hierdoor is er een tekort aan monitoring personeel ten behoeve van de thuisquarantaine.</p> <p>Ook is er schaarste op het gebied van isolatie capaciteit in de ziekenhuizen.</p>	<p>1. Er zijn ongeveer 500 mensen positief getest. Hiervan is 82% in thuisisolatie in verband met geen klachten. (circa 400 mensen) De overige 100 mensen (i.v.m. ernstige klachten) gaan in isolatie in de ziekenhuizen. Dit betekent dat ziekenhuizen meer bedden in isolatie verplegen. Ambulancezorg komt onder druk. Dit komt omdat verdachte- en zieke personen volgens protocol (MRSa) vervoerd moeten worden.</p> <p>De casusdefinitie voor verdachte gevallen Covid-19 wordt aangepast: mensen met Covid-19 verschijnselen afkomstig uit NL 1280 mensen die voldoen aan de casusdefinitie worden in quarantaine geplaatst. 1000 mensen hiervan kunnen in thuisquarantaine verblijven. Voor een groep van 280 personen dient door de overheid een alternatieve quarantaine voorziening geboden te worden.</p> <p>Er ontstaat schaarste in GGD personeel ten behoeve van monitoring thuisquarantaine en broncontactopsporing.</p> <p>2. Hulpdiensten (en overige bezorgdiensten) kunnen geconfronteerd worden met quarantaine situaties.</p>	<p>1. ZIROP/GROP activeren. (i.c. interne continuïteitsplannen activeren)</p> <p>(inventariseren mogelijke inzet alternatieve capaciteiten zoals bijv. RK, DEF, jeugdverpleegkundigen)</p> <p>Ter ondersteuning van bron en contactonderzoek kunnen, met voldoende juridische basis, (andere) opsporingstechnieken worden ingezet.</p> <p>Quarantaine faciliteit voor 280 personen organiseren.</p> <p>2. Aanpassen triageprotocollen op meldkamers aan de casusdefinitie.</p>	<p>1. Personeel zorginstellingen, waaronder GGD</p> <p>Overige vakbekwame en bevoegde zorgverleners Rode Kruis/ NHT/ Ready to help</p> <p>Call Centres</p> <p>Defensie</p> <p>Vrijwilligers</p> <p>Politie in kader van bron en contactopsporing</p> <p>Een of meerdere locaties voor quarantaine opvang, inclusief beheer</p> <p>2. Centralisten en MMA RAV</p>	<p>1. schaarste verpleegkundigen en verzorgenden.</p> <p>Inzetten opsporingstechnieken niet zonder toestemming OM</p> <p>GROS onder druk i.v.m. schaarste en verschil werkwijzen tussen landen</p> <p>Zonder inzet van noodbevoegdheden zijn er geen regionale quarantaine faciliteiten.</p> <p>Er zijn geen bovenregionale, nationale/centrale quarantaine faciliteiten.</p>	<p>1. Zorginstellingen</p> <p>GGD</p> <p>Het bestuur VR (art 6 WPG)</p> <p>2. VR's en politie</p>

Driver	Aanname realistic case	Wat betekent dit	Maatregelen	Capaciteiten	Knelpunten	Eigenaren
Economische gevolgen	Er is economische schade. Prijzen gaan omhoog en sommige goederen stromen verminderen. Diverse bedrijfstakken ondervinden hier direct de gevolgen van. Er wordt een beroep op de overheid gedaan voor compenserende maatregelen.	<ol style="list-style-type: none"> Lokaal wordt midden-kleinbedrijf getroffen door tijdelijke sluitingen, verminderde continuïteit, verminderende omzet. De scope is NL. Bij uitval van vrijwillig personeel door ziekte, heeft dit effect op de primaire werkgevers van de vrijwilligers Er zijn mogelijk gevolgen voor supply chain hulpdiensten (disposables, onderdelen)	<ol style="list-style-type: none"> Regionaal inventariseren (mogelijke) gevolgen voor bedrijfscontinuïteit en afhankelijkheid (materieel, materiaal en mensen)	Resourcemanagers	<ul style="list-style-type: none"> Meerdere regio's maken gebruik van één en dezelfde leverancier, personeel etc.	Nationale politie en Veiligheidsregio's (en verder binnen de keten en samenwerkingspartners van veiligheidsregio's)

Driver	Aanname realistic case	Wat betekent dit	Maatregelen	Capaciteiten	Knelpunten	Eigenaren
Afsluiting gebieden en grenzen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is een tweedeling in grote steden en plattelandsgebieden. 2. Beheerders van samenscholingsgebouwen sluiten op eigen initiatief. 3. Er vinden repatriëringen van Nederlanders uit risicogebieden plaats door het uitvallen van commerciële vervoerders. 4. Op basis van internationale afspraken is het niet mogelijk om vervoersstromen binnen EU te blokkeren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is geconstateerd dat de bestrijding en maatregelen ten aanzien van Infectieziekten complexer is in grote steden dan in rurale gebieden. dit als gevolg van grotere dichtheid in steden. Er ontstaat perceptie dat burgers in Nederland niet allemaal hetzelfde behandeld worden. Dit heeft meer dan lokale en regionale betekenis. 2. Kinderen kunnen (lokaal/incidenteel) niet meer naar school. De verzorgenden moeten derhalve ook thuis blijven. BSO/NSO/Gastoudersbureau's/ Sportverenigingen sluiten. Wijkcentra (bibliotheken, jeugd en consultatiebureaus etc.) met openbare functies sluiten. M.n. van toepassing op hulpdiensten) 3. Door NL of andere EU overheden ingezetenen opgehaald moeten worden. Potentieel kunnen enige tientallen tot enige honderden personen gerepatriëerd worden in de komende vier weken. 4. Grenzen binnen EU sluiten niet. Er vinden nog altijd vervoersstromen plaats met bijbehorende risico's.	<ol style="list-style-type: none"> 1. communicatie richting bevolking/burgers en voorlichting t.a.v. verantwoordelijkheden/verplichtingen/bevoegdheden naar betrokken overheden en bestuurders. 3. Richting geven vanuit rijksoverheid richting (lokale/regionale) bestuurders t.a.v. handelingsperspectieven / handlingskader. 1. Afspraken t.a.v. zorg voor kinderen tussen werkgevers en werknemers over opnemen verlof e.d. (m.n. van toepassing op hulpdiensten) 2. 10 of meer repats en opvang van evacués organiseren door repat team.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crisiscommunicatie -adviseurs (gemeenten, regionaal), NKC 3. Bestuursadviseurs (regionaal en gemeenten) , ICCB - departementale adviseurs (MIN JenV, VWS, EZ) 1. LOCC, NCC, NKC, BZ, Gemeenten, GGD, Defensie, RIVM, VWS, SZW, Luchthaven Eindhoven en Schiphol.	<ol style="list-style-type: none"> 1. geen eenduidig advies richting bevolking. 3. Capaciteit betrokken instanties Bereidheid gemeenten opvang te organiseren. Overbelasting ontvangst locaties/ gemeenten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gemeenten, VR 2. Gemeenten, Vr en departementen 1. BZ, MinJenV, BZK, GGD

Driver	Aanname realistische case	Wat betekent dit	Maatregelen	Capaciteiten	Knelpunten	Eigenaren
Desinformatie	Er is sprake van desinformatie die door diverse bronnen wordt verspreid. Informatie wordt niet gevalideerd.	Mensen handelen op basis van onjuiste informatie, er ontstaat wantrouwen naar media en overheid en specifieke groepen binnen de samenleving.	1. Rijksbrede communicatie campagne	1. NKC in gezamenlijkheid met departementen. GGD/ veiligheidsregio's /RIVM Communicatiepersoneel betrokken partners.	1. capaciteit voor het permanent monitoren berichtgeving en hierop te reageren.	1. Departementen, gemeenten, VR

Driver	Aanname realistische case	Wat betekent dit	Maatregelen	Capaciteiten	Knelpunten	Eigenaren
Maatschappelijke onrust	<p>1. Er vinden vormen van polarisatie en stigmatisering. Er ontstaat angst en onrust onder de bevolking. Mensen worden bedreigd. Lokaal vinden schermutselingen en bedreigingen plaats. Ook in Social media worden mensen bedreigd.</p>	<p>Er ontstaan lokaal bedreigingen (tot en met) mishandelingen i.c. strafrechtelijke vergrijpen jegens iedereen die verdacht wordt van besmetting(s)gevaar. Opruiing gedrag, verspreiding via (social) media: sneeuwbaaleffect. Er ontstaat grootschalig gevoelens van onveiligheid (ten aanzien van de eigen gezondheid) in de samenleving. Mensen trekken zich terug in huis of radicaliseren in gedrag jegens..) Toename agressie tegen hulpverleners (Let op: m.n ook in ziekenhuizen).</p>	<p>1. Rijksbrede communicatie campagne. (ook t.a.v. zorg voor kwetsbare groepen in de samenleving)</p> <p>2. Landelijk handelingskaders en bejegeningprofielen ontwikkelen (t.b.v. OOV): gezamenlijk multi disc. optreden.</p> <p>3. Actief intelligence vergaren over genoemde MO fenomenen.</p>	<p>1. NKC in gezamenlijkheid met departementen.</p> <p>GGD/ veiligheidsregio's /RIVM</p> <p>Communicatiepersoneel betrokken partners.</p> <p>2. Regionale driehoek, VR, Politie</p> <p>3. NKC, Vr en politie</p>	<p>1. Vertrouwen in overheid</p> <p>2. Verschillend toepassen landelijke handelingskader en bejegeningprofiel en</p> <p>3. Onvoldoende capaciteit inzet deskundigen</p> <p>Geen totaalbeeld intelligence</p>	<p>1. Departementen , gemeenten, VR</p> <p>2. OM/ Politie, VR</p> <p>3. Departementen , gemeenten, VR</p>

Driver	Aanname realistic case	Wat betekent dit	Maatregelen	Capaciteiten	Knelpunten	Eigenaren
Underschatting OOV effecten, politiek/departementaal/bestuurlijk	Er worden geen eenduidige bestuurlijke uitgangspunten gesteld. De opschaling is niet eenduidig, zowel verticaal als horizontaal. Er vinden kringverwijzingen over verantwoordelijkheden plaats.	Versnipperde aanpak, ad hoc, onduidelijkheid t.a.v. beleidsuitgangspunten, maatregelen en handeling perspectieven voor burgers, bedrijven en hulpdiensten. Leidt weer tot toename van maatschappelijke onrust. Vertrouwen in de overheid vermindert (komt te voet en gaat te paard). (N.B. Flitspelling VWS)	De stap van faciliteren naar richting geven door rijksoverheid.	Bestuursadviseurs (regionaal en gemeenten), MCCB/ICCB - departementale adviseurs (MIN JenV, VWS, EZ)	Uitblijven van centrale uitgangspunten en het oppakken van verantwoordelijkheden door de betrokken departementen. Ontbreken eenduidige boodschap naar burgers.	Gemeenten, Vr en departementen